

sussa ja yhä useammat pohtivat alkoholin käyttöön (Simpura & Partanen 1985). Jotain kuitenkin puuttuu. Turmiolan Tommi kahlitsee ajattelumme. Miten saisimme jäsenettyä nyt vallitsevan tyyty-mättömyyden rakentavalla tavalla?

Kirjallisuus

- Heinonen, Jarmo: Protestanttisen etiikan suhde alkoholin käyttöön. *Alkoholipolitiikka* 48 (1983): 4, 222—225
- Kokkonen, Kati & Ruonala, Juha: Tommi Turmiola kuuluu museoon. *Raittiussanomien* 16/1985
- Kuusi, Pekka: Väkijuomakysymys. Helsinki 1952
- Kuusi, Pekka: Tämä ihmisen maailma. Porvoo: WSOY, 1982
- Lindqvist, Martti: Onko tosi elämässä viinan maku? *Elämänarvot ja alkoholi. Alkoholipolitiikka* 50 (1985): 1, 2—8
- Partanen, Juha: Alcohol and disinhibition: Towards a theory of intoxication. *Alkoholipoliittisen tutkimuslaitoksen tutkimusseloste* 149. Helsinki 1981
- Salk, Jonas: *Anatomy of reality. Meaning of intuition and reason.* New York: Columbia University Press, 1983
- Simpura, Jussi & Partanen, Juha: Juomatavat muuttuvassa yhteiskunnassa. Teoksessa *Simpura, Jussi (toim.): Suomalaisen juomatavat. Haastattelututkimusten tuloksia vuosilta 1968, 1976 ja 1984. Alkoholitutkimussäätiön julkaisuja n:o 34.* Jyväskylä: Gummerus, 1985
- Virtanen, Matti: Valistuksen virittävyys. Kohtuus on olemassa -kampanja Alkon politiikan osana. *Alkoholipoliittisen tutkimuslaitoksen tutkimusseloste* 147. Helsinki 1981.

Tero Maksimainen

Miesjärjen riemuvoitto?

”Matkailu avartaa”, tuumivat pojat (Juhani Hakala ja Kari Paaso) ja sonnustautuivat iloisen soturin tavoin matkalle ja tällä kertaa kohti Jugoslavian alkoholikulttuurin ihmeitä. Paljon oli pojilla ihmettelemistä ja ihastelemista, mutta kliimaksin he kuitenkin myöntävät kokeneensa sunnuntaiaamun torilla: Siellä oli askeettinen *miesten* kansoittama pystybaari ja lähistöllä oli toinenkin ravintola, jossa *miesjoukko* vietti aamupäivää. *Miesjärjen* riemuvoitto oli kuitenkin tavaratalon aulassa oleva baari. Mikä sen mukavampaa kuin napostella olutta sillä aikaa, kun muija ja muksut suorittavat ostoksia. Osa *miehistä* yritti pikku huppelistä huolimatta muistaa pistää kolikoita lasta kiikuttavaan ja hiljaisena pitävään kenguruun. *Mies on mies* Jugoslaviassakin.

Kovin ovat pojat tulleet katselleeksi tori- ja muutakin elämää kullatuin silmilasein. Sinänsä tuo-

reesta ja raikkaasta kuvauksesta huokuu paikka paikoin sellaista alkoholin käytön ihannointia, joka on aivan luonnollista Härmästä lähteville keihäsmatkaajille, mutta ei oikein enää ”alan miehille”. Ymmärränhän minä sen, että jos päivästä toiseen joutuu työkseen uppoutumaan suomalaisen alkoholipolitiikan kaikkein naurettavimpaan säännösviidakkoon, kummasti helpottaa nähdä muutakin maailmaa ja muitakin malleja. Olisin kuitenkin odottanut, että teille vuosien kokemuksen saatossa on jo kertynyt niin paljon alan tietämystä, ettei kaikki ole ihan sitä, miltä se päällepäin näyttää. Pintaa raaputtamalla varmasti Jugoslaviankin alkoholikulttuurista löytyy niitä samoja ilmiöitä, joita tutkijat ansiokkaasti saman lehden numerossa (*Alkoholipolitiikka* 3/86) erittelevät mm. Espanjasta, Unkarista ja Ranskasta. Tämän jälkeen aurinko ei ehkä enää kulutaakaan ihan niin kauniisti Dubrovnikin torin utuisia tavernoita ja niissä ”ori-seviä miehiä”. Vai miltä tuntuu esim. tieto, että joka kymmenes tällainen miesten mies ajautuu Unkarissa alkoholisiin, mikäli alkoholin kulutus pysyy ennallaan? Tai tieto suomalaisen turismin kultamaasta Espanjasta: Siellä joidenkin selvitysten mukaan 4—14-vuotiaan väestönsosan kulutus saattaa nousta jopa 4 litraan/henkilö vuodessa, mikä on yhtä paljon kuin Suomen koko väestön kulutus vuonna 1969. Vaikka me ihmiset ja kansat eroamme elämänkäsitteistämme ja kulttuuriltamme toisistamme melkoisesti, on meillä kuitenkin kaikilla yhtä herkästi vaurioituvaa elimistöä.

Onhan meillä suomalaisilla toki paljon opittavaakin muiden maiden alkoholikulttuurista. Me voimme vain kateellisina katsoa vierestä, miten luontevasti alkoholi liittyy osaksi elämäniloa pursuavaa kansan- tai perhejuhlaa ja auttaa luomaan vaatimattomissakin puitteissa mahtavan yhteisyyden, kapinan ja karnevaalin. Se ei olekaan mitään pakkojuomista tai pakkojuottamista muutenkin tylsissä ja totisissa tilanteissa ja anniskelupaikoissa. Alkoholin ympäriltä on toki syytä kitkeä pois turhanpäiväinen neuroottisuus, pikkumaisuus ja tosikkomaisuus ja antaa ihmisille mahdollisuus erottaa elämästä todella tärkeitä asioita. Mutta se ei tapahdu pinnallisella ja totuutta vääristävällä ihannoinnilla. Matti Virtasen sanoin ”henki kun ei asu pullossa, vaan ihmisessä”.

Poikia ärsyttää myös selvästi tuputtava ja ihmisen yksityiselämään yhä röyhkeämmin tunkeutuva terveysvalistus. Olen ihan samaa mieltä moisen sanoman tarpeettomuudesta ja ärsyttävyydestä, sillä kyllä valistajan vallankäytön pitäisi ensi sijassa suuntautua antamaan ihmisille enemmän valtaa oman elämänsä suhteen eikä suinkaan ottamaan ja nujertamaan sitä. Oikea valta tekee kaikista voitta-

ja. Yhden virhekäsityksen haluaisin tässä yhteydessä kuitenkin oikaista, koska olen aiemminkin siihen törmännyt samojen kavereiden teksteissä. *Terveyspolitiikka* ei ole mikään terveysvalistuksen synonyymi, vaan sillä on 60-luvun lopusta saakka alettu ymmärtää kaikkien niiden keinojen kokonaisuutta, joilla voidaan vaikuttaa ihmisten hyvinvointiin ja elämisen laatuun. Nämä keinot ovat enimmäkseen terveydenhuollon ulkopuolella, eivätkä ne ole pelkästään valistusta, kasvatusta tai opetusta. Kannattaa tutustua esim. 70-luvulla ilmestyneeseen talousneuvoston raporttiin, joka varsin seikka-peräisesti käsittelee kaikkia nimenomaan rakenteellisen terveyspolitiikan keinoja.

Ja sitten lopuksi: mikä mies?! Mikä oikein ajaa teidänkinlaisenne mukavat ja ennakkoluulottomat kundit sortumaan moiseen banaaliin machomiehen ihannointiin? Siitäkin huolimatta, että Juhani Hakala on Pullopostissa (6/83) niin päättäväisesti uhonnut, että ”miesten yhteiskunnan arvoja on muutettava naisten ajatusmaailman suuntaan. Tässä nyt en tarkoita juoruilua enkä tyhjän puhu-

mista. Miehen on osallistuttava lapsen hoitoon ja astioiden tiskaukseen . . .”.

Hiiteen koko tiskivuorot! Hiiteen kaikki toisiaan milloin miksikin nipuiksi asettelevat ruikuttajat, rambot ja iloiset eroottitot! Miehenä ja ihmisenä olemisessa on kyse jostakin aivan muusta. Sitä kuvatkoon esimerkki aikamme ehkä tunnetuimmasta machomiehestä, Ernest ”Papa” Hemingwaystä. Hän eli kuten opetti: taistelua, suorituksia, viskiä, naisia ja — post coitum triste. Mutta mitä paljastikaan hänen poikansa vastikään päivälehdissä! Tämä raavas, miehinen mies oli itse asiassa hyvin herkkä, haavoittuvainen ja tunteva ihminen. Vai mitä sanot, Kari, elokuvafanina seuraavasta kuvauksesta: Ernest katselee poikansa kanssa filmihuoneessaan kerran toisensa jälkeen Casablancaa. ”Joka kerta, kun Ingrid Bergman lausuu repliikin, me isän kanssa puhkeamme itkuun. Me molemmat niin kovasti ihailimme Ingridiä.” — MIKÄ MIES!

Voi pojat! Koska *te* uskallatte olla miehiä, eikä mitään miehen malleja?

Leena Warsell